

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 17 straipsnio 1 dalies 58 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentarų) papildymo projektas

„58) darbuotojo pagal pasirinkimo sandorius iš darbdavio ar su juo susijusio asmens nauda, gauta įsigijus akcijų neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, jeigu akcijos įsigijamos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo.“

(Pagal 2019 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2311, taikomą nuo 2020 m. vasario 1 d.)

Komentaras

1. Darbuotojo pagal pasirinkimo sandorius iš darbdavio ar su juo susijusio asmens gauta nauda, įsigijus akcijų neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, apmokestinama kaip su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos, jeigu jos nėra priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 58 punktą.

Pajamų mokesčiu neapmokestinamosioms pajamoms priskiriama gyventojo gauta nauda, įsigijus akcijų neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, jeigu tenkinamos tokios sąlygos:

darbuotojo – akcijos įsigytos iš darbdavio ar su juo susijusio asmens; gauta nauda, įsigijus akcijas neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, jeigu tenkinamos tokios sąlygos:

- akcijos įsigytos pagal pasirinkimo sandorį;
- pasirinkimo sandoris sudarytas ne anksčiau kaip 2020-02-01;
- akcijos įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo dienos.

2. Įsigijus akcijas neatlygintinai arba už lengvatinę kainą gaunama pajamų natūra, todėl yra svarbu nustatyti gautos naudos vertę, kuri apskaičiuojama, Pajamos, gautos natūra, pripažįstamos, įvertinamos ir apskaičiuojamos, vadovaujantis GPMĮ 9 straipsnio nuostatomis (žr. šio straipsnio komentarą).

Tuo atveju, kai akcijos įsigijamos neatlygintinai, gauta nauda laikoma akcijų tikroji rinkos kaina jų įsigijimo nuosavybės momentu. Kai akcijos įsigijamos lengvatine kainą, gauta nauda laikomas skirtumas, apskaičiuotas iš akcijų tikrosios rinkos kainos, buvusios jų įsigijimo nuosavybės dieną, atėmus darbuotojo faktiškai už įsigijamas akcijas sumokėtą sumą.

Tikroji rinkos kaina suprantama taip, kaip ji apibrėžiama GPMĮ 2 straipsnio 20 dalyje (žr. šios dalies komentarą).

Akcijų davėju laikomas asmuo, su kuriuo sudarytas pasirinkimo sandoris.

Lengvata taikoma tik tuo atveju, kai pajamų natūra akcijų davėjas yra:

- gyventojo darbdavys, (t. y. asmuo, su kuriuo gyventojas yra susijęs darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais) arba
- asmuo, su kuriuo gyventojo darbdavys yra laikomas susijusiu asmeniu.

Sąvoka „susijęs asmuo“ suprantama taip, kaip tai apibrėžta GPMĮ 2 str. 19 dalyje ir PMĮ 2 str. 33 dalyje (žr. šių straipsnių komentarus).

3. Pajamų mokesčiu neapmokestinama nauda gali būti gauta tik pagal pasirinkimo sandorį. Vadinasi, ne bet koku būdu įsigijus iš darbdavio ar su juo susijusio asmens akcijas neatlygintinai ar lengvatine kainą, gauta nauda priskiriama neapmokestinamosioms pajamoms. GPMĮ sąvokos „pasirinkimo sandoris“ neapibrėžia, tačiau atsižvelgiant į bendrąsias komentuojamo punkto nuostatas, lengvatos taikymo tikslais tokiu sandoriu laikomas darbuotojo ir darbdavio ar su juo susijusio asmens susitarimas dėl akcijų suteikimo ateityje už sutartą kainą (įskaitant ir nulinę). – todėl ši sąvoka suprantama taip, kaip ją apibrėžia Lietuvos Respublikos finansų įstatymuose (toliau – FIĮ). FIĮ sąvoka „pasirinkimo sandoris“ apibrėžiama kaip sandoris, suteikiantis teisę, bet ne įsipareigojimą pirkti arba parduoti sandorio objektą už sutartą kainą sutartą dieną arba iki jos.

Pasirinkimo sandoris darbuotojo ir darbdavio ar su juo susijusio asmens santykių suprantamas kaip darbuotojų motyvavimo priemonė, skatinanti efektyviai prisidėti prie veiklos rezultatų gerinimo ir darbuotojų lojalumą darbdaviui, nes darbuotojui suteikiama teisė ateityje tapti

įmonės akcininku. Lengvatos taikymo aspektu pasirinkimo sandoriu bus laikomas toks gyventojas su darbdaviu ar su juo susijusiu asmeniu sudarytas susitarimas dėl akcijų įsigijimo, kuris tenkins pasirinkimo sandorio esmę atitinkančias sąlygas:

- susitarimo sudarymo metu darbuotojui suteikiama tik teisė ateityje įsigyti iš darbdavio ar su juo susijusio asmens akcijų už sutartą kainą (įskaitant nulinę kainą) ir

- šia teise darbuotojas galės, bet neprivalės, pasinaudoti (realizuoti savo teisę).

Laikytina, kad ši pastaroji sąlyga yra tenkinama, jeigu, pvz., pasirinkimo sandorio sutartyje yra įtvirtinta darbuotojo, kaip sutarties šalies, teisė bet kuriuo metu nuo sandorio sudarymo iki realizavimo atsisakyti teisės į akcijas. Darbuotojui neišreiškus atsisakymo, būtų laikoma, kad darbuotojas pasirinko realizuoti suteiktą teisę ir įgyti akcijų.

Lengvatos taikymo tikslais pasirinkimo sandorio objektu gali būti tik darbdavio ar su juo susijusio asmens akcijos.

4. Pasirinkimo sandorį patvirtinančiu dokumentu laikomas rašytinis dokumentas, patvirtinantis sudarytą sandorį (susitarimas, darbuotojui išduotas sertifikatas ir pan.). Pasirinkimo sandoriu nelaikomi turto pirkimo – pardavimo sandoriai (akcijų pirkimo – pardavimo sutartis, preliminarai akcijų pirkimo – pardavimo sutartis ir pan.), net jei juose nuosavybės teisės perėjimas atidėtas tam tikram laikotarpiui.

5. Pajamų gavimo momentas yra data, kai darbuotojas įsigyja akcijas nuosavybės teise (realizuoja pasirinkimo sandoriu suteiktą teisę). Pajamų gavimo momentu vertinama, ar nuo pasirinkimo sandorio sudarymo praėjo ne mažiau kaip 3 metai. Pasirinkimo sandorio sudarymo data nustatoma pagal rašytinį dokumentą, patvirtinantį sudarytą sandorį (susitarimas, darbuotojui išduotas sertifikatas ir pan.). Jeigu akcijos įsigijamos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo pasirinkimo sandorio sudarymo, tokia iš darbdavio ar su juo susijusio asmens gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama. Tokiam vertinimui įtakos neturi aplinkybė, kad laikotarpyje nuo pasirinkimo sandorio suteikimo iki akcijų įsigijimo darbo santykiai, šalių susitarimu, buvo laikinai nutrūkę, jeigu pats pasirinkimo sandoris tuo laikotarpiu galiojo.

6. Kadangi Šši pajamų mokesčio lengvata taikoma pajamoms, gautoms pagal pasirinkimo sandorius, kurie sudaryti ne anksčiau kaip 2020-02-01, atitinkamai, neapmokestinamosioms pajamoms priskiriamos pajamos gali būti gautos ne anksčiau kaip 2023-02-02.

Pavyzdžiai

1. UAB „X“, siekdama pritraukti kvalifikuotą darbuotoją, 2020-02-01 sudaro su juo pasirinkimo sandorį, suteikiantį teisę po trijų metų darbo įmonėje leisti jam įsigyti įmonės akcijų už lengvatinę kainą. 2023-02-02 darbuotojas pasirenka įsigyti įmonės akcijų už lengvatinę kainą. Darbuotojo gauta nauda, įsigijus akcijas lengvatine kaina, pripažįstama pajamomis, gautomis natūra. Tokia darbuotojo gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, nes tenkinamos visos GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkte nustatytos sąlygos: akcijos įsigytos iš darbdavio, jos įsigytos pagal pasirinkimo sandorį ir įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo pasirinkimo sandorio sudarymo.

2. UAB „X“, siekdama užsitikrinti darbuotojų lojalumą ir skatindama juos efektyviai prisidėti prie įmonės veiklos rezultatų gerinimo, siūlo darbuotojams dalyvauti įmonės akcijų suteikimo plane. Pagal akcijų suteikimo plano sąlygas darbuotojas, dalyvaujantis plane, įgyja teisę ateityje, nustatytu terminu realizuoti šią savo teisę - įsigyti įmonės akcijų už nustatytą kainą. Darbuotojas 2020-02-01 pasirašo susitarimą dėl dalyvavimo akcijų plane ir įgyja teisę įsigyti akcijas lengvatine kaina, ir ši teisė galioja 5 metus. 2023-02-02 darbdavys pasiūlo įsigyti akcijas ir darbuotojas pasirenka savo teisę realizuoti, t. y. įsigyja įmonės akcijas už sutartą kainą (įskaitant 0 kainą), kuri yra mažesnė nei akcijų tikroji rinkos kaina. Darbuotojo gauta nauda pripažįstama pajamomis, gautomis natūra. Gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, nes laikoma, kad akcijos įsigytos pagal pasirinkimo sandorį ir jos įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo pasirinkimo sandorio sudarymo.

3. Pagal su darbdaviu susijusio asmens – motininės įmonės siūlomą akcijų suteikimo planą grupės įmonės darbuotojui suteikiama teisė po 3 metų įsigyti įmonės akcijų už lengvatinę kainą. Ši teisė neprarandama, jei nutrūksta jo darbo santykiai su darbdaviu, tačiau darbuotojas pradeda dirbti kitoje grupės įmonėje. Pasirinkimo sandoris pasirašomas su motinine įmone. Praėjus metams po pasirinkimo sandorio sudarymo, darbuotojas pereina dirbti į kitą grupės įmonę ir dar po dviejų metų

realizuoja pasirinkimo sandoriu suteiktą teisę – įsigyja iš su darbdaviu susijusio asmens – motininės įmonės akcijas už lengvatinę kainą.

Iš motininės įmonės gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, nes laikoma, kad akcijos įsigytos iš su darbdaviu susijusio asmens pagal pasirinkimo sandorį ir jos įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo.

Su darbdaviu susijęs asmuo laikomas pajamų natūra davėju neatsižvelgiant į tai, ar gyventojas darbdavys kompensuoja su akcijų suteikimu susijusias išlaidas, ar tokių išlaidų nekompensuoja.

4. UAB „X“ akcininkas pasirašė akcijų suteikimo ateiityje susitarimą su šios įmonės darbuotoju. Kadangi, vadovaujantis GPMĮ 2 str. 19 dalimi, įmonė bei jos akcininkas laikomi atitinkančiais sąvoką „susiję asmenys“, darbuotojo su darbdavio akcininku sudarytas susitarimas gali būti laikomas pasirinkimo sandoriu ir gauta nauda neatlygintinai arba lengvatine kaina įsigijus UAB „X“ (darbdavio) akcijų, gali būti priskiriama neapmokestinamosioms pajamoms, jeigu tenkinamos visos kitos GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkte nustatytos sąlygos.

6.1. Lengvatos taikymo aspektu darbdavio (su darbdaviu susijusio asmens) su darbuotoju pasirašytu pasirinkimo sandoriu gali būti pripažįstamas toks susitarimas dėl akcijų suteikimo (gavimo) ateiityje, kai teisės į akcijas realizavimas siejamas ne tik su pasiektais tikslais, nustatytu terminu apibrėžiamu laike, bet ir su tokiais įvykiais ir (arba) papildomomis sąlygomis, kaip pvz., išorinių investicijų pritraukimas parduodant dalį bendrovės akcijų ar bendrovės akcijų pardavimas per viešą akcijų pardavimą, įpareigojimas suteiktas akcijas parduoti išoriniam investuotojui. Susitarime dėl akcijų suteikimo (gavimo) ateiityje nustatytos papildomos sąlygos vertinamos atsižvelgiant į visas konkrečios atvejo reikšmingas aplinkybes.

Tokie įvykiai, kaip teisės į akcijų realizavimo sąlyga, gali būti įrašyti tiek pradinio susitarimo momentu, tiek vėliau, t. y. pasirinkimo sandorio galiojimo laikotarpiu iki teisės į akcijas realizavimo, kai darbdavys ir darbuotojas dėl to susitaria abipusiu sutarimu.

Pavyzdžiai

1. UAB „X“, siekdama motyvuoti darbuotojus didinti įmonės (ir jos akcijų) vertę, pasirašo su darbuotojais susitarimą dėl dalyvavimo akcijų plane ir suteikia teisę darbuotojui įsigyti įmonės akcijų ateiityje už lengvatinę kainą. Susitarime aptariamos tokios sąlygos: akcijų įsigijimo kaina (jei nėra suteikiama nemokamai), akcijų skaičius, teisės į akcijas išlaikymo periodas ir darbuotojo teisė įsigyti akcijas vėliau, t. y. nebūtinai iš karto pasibaigus išlaikymo periodui.

Teisės į akcijas realizavimo momentas nėra susietas su investicijų pritraukimu. Tačiau, tais atvejais, kai atsiranda investuotojas, kuris nori investuoti į įmonę / ją įsigyti, darbuotojai papildomai informuojami apie galimybę realizuoti savo teisę į akcijas įvykus šiam įvykiui. Teisių į akcijas turėtojas (darbuotojas) per numatytą laikotarpį turi nuspręsti, ar nori realizuoti savo teisę ir įsigyti akcijų, ar atsisakyti teisės įsigyti akcijų. Darbuotojo sutikimas įforminamas raštu, nurodant, kurią dalį akcijų jis nori įsigyti. Akcijos įsigyjamoms (suteikiamoms) sumokėjus akcijų įsigijimo kainą.

Pateiktu atveju laikoma, kad akcijos įsigytos iš darbdavio pagal pasirinkimo sandorį ir iš darbdavio gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, jeigu akcijos įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo.

Tarkime, pateiktu atveju, be nurodytų sąlygų sutartyje numatyta, kad darbuotojas turi nustatyti grafiku (pvz., kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje), atitinkamomis dalimis iki teisės į akcijas realizavimo momento sumokėti akcijų įsigijimo kainą.

Tokia numatyta sąlyga nelaikoma atitinkančia pasirinkimo sandorio esmę, todėl akcijos būtų laikomos įsigytomis ne pagal pasirinkimo sandorį ir GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkto lengvata netaikoma.

2. Įmonė „X“ sudaro su darbuotojais sutartį dėl teisės ateiityje įsigyti šios įmonės akcijų už lengvatinę kainą. Pagal sutarties sąlygas teisę įsigyti akcijas darbuotojas gali įgyvendinti tik įvykus kuriam nors iš šių įvykių:

- įmonė pritraukia išorinį investuotoją;
- įmonės akcijos įtraukos į biržos prekybos sąrašą.

Po 3 metų nuo sutarties sudarymo, įmonės akcijos įtraukiamos į biržos prekybos sąrašą ir darbuotojai įsigyja akcijų už lengvatinę kainą. Akcijų įsigijimo momentu darbuotojų iš darbdavio gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama.

Tarkime, darbdavio su darbuotoju 2020-02-01 pasirašytoje sutartyje dėl akcijų įsigijimo ateityje numatytas teisių į akcijas įsigaliojimo kalendorius: 4 metų laikotarpiu kas metus suteikiama teisė ateityje įsigyti po 200 vnt. akcijų, su sąlyga, kad darbuotojas tęsia darbą įmonėje iki kiekvienos iš teisių įsigaliojimo dienos:

2020-02-01 darbuotojas įgyja teisę ateityje įsigyti 200 vnt. akcijų;

2021-02-01 – dar 200 vnt. akcijų (iš viso - 400 vnt.);

2022-02-01 – dar 200 vnt. akcijų (iš viso - 600 vnt.);

2023-02-01 – dar 200 vnt. akcijų (iš viso - 800 vnt.).

2023-04-04 įmonė pritraukia investuotoją ir darbuotojas tą pačią dieną realizuoja savo teisę bei įsigyja 800 vnt. įmonės akcijų už lengvatinę kainą.

Akcijų įsigijimo momentu, t. y. 2023-04-04 laikoma, kad visos 800 įmonės akcijos įsigytos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo (2020-02-01), jos gautos iš darbdavio pagal pasirinkimo sandorį, ir todėl gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, vadovaujantis GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punktu.

6.2. Komentuojamame punkte nėra numatyta sąlyga, kokia forma turėtų būti apibrėžiamos pagal pasirinkimo sandorį ateityje gautinos akcijos, t. y., ar konkrečia skaitine akcijų išraiška (pvz., 100 akcijų), ar procentinė išraiška nuo bendro akcijų skaičiaus (pvz., iki 15% viso akcijų skaičiaus) ar kt. Atsižvelgiant į tai, lengvata gali būti taikoma, kai susitarime tarp darbdavio (su darbdaviu susijusio asmens) ir darbuotojo šalių laisvu pasirinkimu akcijų kiekis, kurį darbuotojas turės teisę įsigyti, gali būti apibrėžtas bet kuria forma, pvz., skaitine verte (konkrečiu akcijų skaičiumi), akcijų procentine dalimi ar pagal susitarime nustatytą formulę, pagal kurią bus skaičiuojamas galimų įsigyti akcijų skaičius).

Pavyzdys

Darbuotojas su darbdaviu sudarė pasirinkimo sutartį, kurioje numatyta kad po 3 metų darbuotojas turi teisę įsigyti lengvatine kaina 1 proc. darbdavio (bendrovės) akcijų, atsižvelgiant į bendrovės įstatinio kapitalo dydį, esantį pasirinkimo sandorio realizavimo momentu. Pasirinkimo sandorio realizavimo momentu bendrovės įstatinis kapitalas 1 proc. darbdavio (bendrovės) sudarant opciono sutartį bendrovė yra išleidusi 1000 vnt. akcijų ir nurodoma, kad po 3 metų darbuotojas turi teisę įsigyti 1% akcijų (tai būtų 10 vnt. akcijų). Tačiau po 1 metų nuo opciono sutarties sudarymo bendrovėje padidinamas įstatinis kapitalas ir išleidžiamos dar 9000 akcijų. Darbuotojas ne anksčiau kaip po 3 metų nuo pasirinkimo sandorio sudarymo neatlygintinai arba lengvatine kaina (už sutartyje sutartą kainą) iš bendrovės įsigyja 1 proc. akcijų, t. y. 100 vnt. akcijų. Pajamų mokesčio lengvata gali būti taikoma visam įsigytam 1 proc. akcijų (100 vnt.).

6.3. Tais atvejais, kai sutarties galiojimo metu keičiamas akcijų kiekis, lengvatos taikymo aspektu tai nebūtų laikoma nauja sutartimi, jeigu akcijų -kiekis keičiamas dėl objektyvių priežasčių - darbdaviui (ar su juo susijusiam asmeniui) siekiant užtikrinti šio sandorio sudarymo metu jo prisiimtų įsipareigojimų įvykdymą (pavyzdžiui, keičiant akcijų skaičių ir akcijos nominalią vertę, nekeičiant įstatinio kapitalo dydžio, atlikus reorganizavimą ir pan.). Lengvatos taikymo aspektu ir 3 metų terminas būtų skaičiuojamas nuo pasirinkimo sandorio sudarymo datos, o ne nuo susitarimo sąlygos pakeitimo.

Pavyzdžiai

1. Pagal darbdavio su darbuotoju pasirašytą sutartį darbuotojui suteikta teisė ateityje įsigyti 10 vnt. įmonės (darbdavio) akcijų, kurių nominali vertė yra 100 eurų.

Sutarties galiojimo metu keičiamas įmonės išleistų akcijų skaičius, nekeičiant įstatinio kapitalo dydžio ir sumažinant akcijų nominalią vertę 50 proc. Siekdamas užtikrinti tinkamą sutarties sąlygų vykdymą, darbdavys pasirašo papildomą susitarimą su darbuotojais, kuriame pakeičiamas pradinėje sutartyje nustatytą suteikti akcijų skaičius – vietoj 10 vienetų akcijų, suteikiama 20 vnt. akcijų, kurių nominali vertė 50 eurų.

Pateiktu atveju, atsižvelgiant į tai, kad akcijų skaičius keičiamas dėl objektyvių priežasčių ir siekiant suteikti tos pačios apimties naudą, kuri darbuotojui pažadėta iki papildomo susitarimo pasirašymo, teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo data laikoma pirminio darbdavio ir darbuotojo susitarimo data, o ne jo sąlygų pakeitimo data. Įsigijus akcijas ne anksčiau kaip po 3 metų nuo pirminio susitarimo datos, gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, nes tenkinamos visos GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkte nustatytos sąlygos.

2. Pagal įmonės „Y“ su darbuotoju sudarytą pasirinkimo sandorį, darbuotojas įgijo teisę ateityje (ne anksčiau kaip po 3 metų) įsigyti šios įmonės akcijų lengvatine kaina. Po 2 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo įmonių grupė, kuriai priklausė įmonė „Y“, siekdama vidinių organizacinių pokyčių, pertvarkė savo valdymą ir numatė, kad visiems įmonių grupės darbuotojams bus suteikiamos ne tiesioginio darbdavio (įmonės „Y“), o motininės bendrovės akcijos. Dėl to buvo pasirašyti vidiniai įmonių grupės bendrovių susitarimai bei papildomi susitarimai su darbuotojais.

Kadangi papildomu susitarimu iš esmės pasikeitė sutarties objektas (vietoj darbdavio akcijų darbuotojas įgijo teisę ateityje įsigyti su darbdaviu susijusio asmens akcijas), GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 58 punkto lengvatos taikymo tikslu pasirinkimo sandorio sudarymo data bus nustatoma pagal papildomo susitarimo datą. Įsigijus akcijas ne anksčiau kaip po 3 metų nuo papildomo susitarimo datos, gauta nauda pajamų mokesčiu neapmokestinama, nes tenkinamos visos GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkte nustatytos sąlygos.

7. Ši lengvata netaikoma:-

- iki 2023-02-01 pagal pasirinkimo sandorius gautai naudai;
- nuo 2023-02-02 pagal pasirinkimo sandorius gautai naudai, jeigu akcijos įsigijamos anksčiau kaip po 3 metų nuo pasirinkimo sandorio sudarymo;
- naudai, gautai įsigijus iš darbdavio ar su juo susijusios asmens akcijas ne pagal pasirinkimo sandorį, o kitais pagrindais (būdais);
- jei pasirinkimo sandoriu suteiktos teisės realizavimo momentu ~~pajamų natūra~~ akcijų davėjas nėra gyventojas darbdavys ar su juo susijęs asmuo.

Pajamų mokestis nuo pajamų, gautų natūra, apskaičiuojamas, išskaičiuojamas, sumokamas ir deklaruojamas ta pačia tvarka, kaip ir nuo pinigais gautų pajamų.

Pavyzdžiai

1. Pagal darbdavio ir darbuotojo pasirašytą susitarimą darbuotojui yra priskiriamas menamų akcijų skaičius. Susitarime numatyta, kad tuo atveju, jeigu bus įvykdyti tam tikri iš anksto nustatyti įmonės rodikliai / tikslai, darbuotojo nuosavybėn bus perleistas toks pat skaičius tikrųjų įmonės akcijų, kiek asmeniui buvo priskirta apribotųjų akcijų vienetų susitarimo sudarymo metu. Po 3 metų, pasiekus nustatytus darbo rodiklius / tikslus, darbdavys menamus akcijų vienetus konvertuoja į tikrąsias akcijas ir jas neatlygintinai perveda į darbuotojo vertybinių popierių sąskaitą, t. y. akcijos darbuotojui suteikiamos automatiškai.

Pateiktu atveju darbdavio darbuotojui neatlygintinai suteiktos akcijos laikomos įsigytomis pagal pasirinkimo sandorį, jeigu darbuotojui buvo suteikta galimybė bet kuriuo metu nuo sandorio sudarymo iki realizavimo pasirinkti realizuoti teisę į akcijas, ar nerealizuoti, tačiau jis atsisakymo neišreiškė. Jeigu darbuotojui akcijos suteikiamos automatiškai, be teisės pasirinkti, GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkto lengvata netaikoma. Gauta nauda apmokestinama kaip su darbo santykiais susijusios pajamos.

2. Darbuotojas dalyvauja su darbdaviu susijusios JAV įmonės skatinimo akcijomis plane. Akcijų įsigijimo planas numato, kad darbuotojo vardu JAV yra atidaroma kaupiamoji sąskaita, skirta kaupti lėšas akcijų pirkimui. Kiekvieną mėnesį darbdavys išskaičiuoja sutartą fiksuotą sumą iš darbuotojo neto darbo užmokesčio ir ją perveda į šią sąskaitą. Darbdavys kas mėnesį dar papildomai sumoka tam tikrą fiksuoto dydžio įmoką iš savo lėšų į minėtą kaupiamąją sąskaitą. Darbuotojas nei savo, nei įmonės lėšomis sumokėtomis įmokomis neturi teisės disponuoti 3 metus. Jei iš anksto nustatyti įmonės tikslai pasiekiami, po 3 metų darbuotojas iš palaipsniui sąskaitoje sukauptų lėšų nusiperka akcijas už jų rinkos kainą.

Pateiktu atveju laikoma, kad akcijos darbuotojui suteiktos ne pagal pasirinkimo sandorį, todėl GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkto lengvata netaikoma. Gauta nauda akcijų įsigijimo momentu apmokestinama kaip su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

3. Darbuotojams, dalyvaujantiems darbdavio pasiūlytame akcijų plane, neatlygintinai suteikiamos įmonės akcijos. Šių akcijų darbuotojai negali parduoti 3 metus, tačiau šiuo laikotarpiu jiems yra mokami dividendai. Pasibaigus nustatytam 3 metų terminui, jeigu asmuo vis dar dirba įmonėje ir pasiekia nustatytus darbo rezultatus, darbdavys suteikia teisę pilnai disponuoti akcijomis.

Patektu atveju laikoma, kad akcijos įsigytos ne pagal pasirinkimo sandorį, todėl GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkto lengvata netaikoma. Gauta nauda apmokestinama kaip su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

4. Pagal darbdavio siūlomą akcijų suteikimo planą darbuotojams, įsigijusiems įmonės akcijų už tikrąją rinkos kainą ir įvykdžiusiems papildomas sąlygas, suteikiama teisė ateityje neatlygintinai gauti premijinių akcijų. Tiems darbuotojams, kurie nusiperka akcijas ir neperleidžia jų nuosavybės teisės kitiems asmenims, po 3 metų darbdavys neatlygintinai suteikia premijines akcijas, kurių kiekis priklauso nuo darbuotojo savo lėšomis įsigytų akcijų skaičiaus.

Tokie sutartiniai santykiai neatitinka pasirinkimo sandorio esmės, todėl GPMĮ 17 str. 1 d. 58 punkto lengvata netaikoma. Darbuotojo gauta nauda apmokestinama kaip su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.